

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Quæstio I. An Eucharistia sit Sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

quitur Trid. sup. c. 2. addensidem esse symbolum in unius illius corporis, cuius ipse caput existit, cuique nos tamquam membra arctissima fidei, spei & charitatis connexionē adstrictos esse voluit, ut id ipsum omnes diceremus, nec essent in nobis schismata. *Nihilominus* zizania execrabilium errorum & schismatum inimicus homo his nostris temporibus in doctrina fidei, usu, & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ superfeminavit: quam alioqui Salvator noster in Ecclesia sua tamquam symbolum reliquit ejus unitatis & charitatis, quæ Christianos omnes inter se conjunctos & copulatos esse voluit, ut ait, Trid. in Procemio sess. 13. *Quocirca sanam & sinceram de Venerabili hoc & divino Sacramento doctrinam iradituri, pariter errores contrarios convellere & refellere studebimus, adjuncturi ea, quæ salvâ parte Christianâ inter Catholicos sunt controversa.*

DISPUTATIO PRIMA.

De Sacramento Eucharistia secundum se.

QUESTIO I.

An Eucharistia sit Sacramentum?

I.
Vox Eucharistia, denotans idem quod gratiarum actio seu bona gratia, rectè quadrat huic Sacramento.

EUCHARISTIA VOX Græca idem est quod gratiarum actio, vel bona gratia. Est autem communi Ecclesiæ usu assumpta ad denotandum hoc Sacramentum. Et meritò: tum quia ipse Christus illud instituens gratias egit, sive (ut est in Græco) eucharistizavit: tum quia nos idem in gratiarum actionem sumere & offerre debemus. Similiter est bona gratia: tum quia est maximum Dei beneficium: tum quia confert gratiam: tum præcipuè quia realiter continet Christum, qui est gratiâ plenus, omnisque gratiæ fons.

Quod variis insuper nominibus appellatur.

Vocatur etiam hoc Sacramentum communio, quia conjungit & unit fideles tamquam membra inter se & cum suo capite Christo, adeoque per ipsum communicant fideles Christo & inter se. Dicitur quoque Synaxis, id est, congregatio, sive propter eandem fidelium societatem quam significat & efficit, sive quia solebant, ac etiamnum solent ejus gratiâ fideles in unum convenire. Quarto antonomastice vocatur mysterium & Sacramentum, quia inter omnia Sacramenta rem maximè arcanam & sacram continet. Pariter per antonomasiam vocatur Venerabile Sacramentum, quia singulariter præ ceteris sanctum & venerabi-

le est. Quintò quando datur mortuis dicitur viaticum, quia viam sternit, & vires transmittit ad alteram vitam suppeditat. Sextò dicitur etiam hostia, quia per sacrificium incruentum Deo offertur in gratiarum actionem. Septimò dicitur convivium, in quantum animam replet & satiat. Dicitur octavò cena Dominica; quia in ultima cena fuit institutum: quamvis hoc nomen (quod Hæreticis nostris maxime placet) frequenter abutantur iidem Hæretici ad suos errores, ideoque cautè sit usurpandum.

DICO: Eucharistia est verum Sacramentum. Est de fide, & constat ex Trid. sess. 13. *Florentino in Decreto de Armenis, Lateranens. c. Firmiter, de summa Trinit.* Et ex perpetua Traditione ac consensu Patrum & Conciliorum: nam ante annos mille ducentos in Concilio Carthagenensi III. c. 24. & 29. appellatum est, *Sacramentum altaris, & Sacramentum corporis & sanguinis Domini.* Patet etiam ex *Matth. 26. Marci 14. Luca 22. Joan. 6. Et 1. ad Cor. 11.* & quidem ex Evangelio constat fuisse institutum, ut perennaret in Ecclesia: nam Christus dixit: *Hoc facite in meam commemorationem.* Idem constat ex Apostolo supra: *Quotiescumque manducabitis panem hunc, & calicem biberis, mortem Domini annuntiabitis donec veniat.* supple, ad judicandum. Ex quo Apostoli loco etiam constat fuisse rem fidelibus usitatum. In hoc etiam satis conveniunt cum Catholicis Hæretici (paucis fortè antiquioribus exceptis) etiam circa naturam hujus Sacramenti, partes consti-

constituentes, & virtutem ejusdem variè errent. Ratio est, quòd species panis & vini sine quid sensibile à Christo ordinatum ad significandam gratiam, immo ad continentium omnem gratiæ fontem, ut infra patebit.

Congruentiam, suppositâ Sacramenti institutione, adfert *D. Thomas 9. 73. Part. 1. Scotus d. 8. q. 1. n. 3.* quòd ultra generationem spiritualem, quæ fit per Baptismum, & augmentum, quòd fit per Confirmationem, opus sit cibo ut nutrimento spirituali, quo homo per totam vitam spiritualiter nutriatur. Addit *Scotus sup.* quia congruum est Christum esse nobilissimum in tali signo sensibili, ut magis excitetur quilibet ad reverentiam, & devotionem ad Christum. Et hoc patet de facto, quòd quasi omnis devotio in Ecclesia est in ordine ad illud Sacramentum. Propter hoc enim Clericus cum majori diligentia persolvit officium divinum in ordine ad missam. Propter hoc etiam populus devotius audit missam, quam aliqui aliud officium Ecclesiasticum. Propter hoc etiam singuli cum majori diligentia continentur, quando intendunt secundum ordinationem Ecclesiæ saltem semel in anno communicare. Ita ad verbum *Scotus.*

Dices: Sacramenta efficiunt id quod significant: Eucharistia autem nihil efficit, non enim gratiam, ut patet, quando asservatur in sacratio: neque etiam efficit corpus Christi, cum illud divinâ solum virtute sub speciebus ponatur & conservetur. Resp. Eucharistiam esse causativam gratiæ, etsi in actu secundo eam non causet nisi dum sumitur: sicut ignis de se calefactivus actu non calefacit, nisi calefactibili applicetur. Ad rationem autem Sacramenti sufficit quòd sit causativum gratiæ, illamque actu causet, dum actu applicatur: nam quòd cetera Sacramenta semper causent dum actu sunt, inde oritur, quòd sint successiva & consistant in actione, adeoque non habeant esse, nisi dum applicantur. Similiter Eucharistia suo modo efficit corpus Christi quoad esse præsentiale, quatenus Deus ponit & conservat illud sub speciebus consecratis dependenter ab illis, earumque consecratione.

Variæ hujus Sacramenti figuræ in veteri Testamento continentur. Primò, panis, quem protulit Melchisedech *Gen. 14.* Quem fuisse figuram Eucharistiæ tradit *Cyprianus, Ambrosius, Hieronymus, & alii Patres. Vide (inquit Chrysostomus Homil. 46. in Gen.)* quomodo Sacramentum insinuat. .... *Videns typum, cogita, oro, & veritatem.* Secundò panes propositionis, qui solum à mundis & sanctificatis comedi poterant. *1. Regum 21.* Tertiò panis primitiarum *Levitici 23.* Quartò panis subcinericeus & angelicus, in cujus fortitudine ambulavit Elias quadraginta diebus & noctibus usque ad montem Dei Horeb, ubi

& Deum quodammodo vidit, *3. Regum 19.* Quintò præclara Eucharistiæ figura fuit *5. MANNA.* Manna, ut non solum docent Patres, sed & ipse Christus *Joan. 6.* Et clamat res ipsa. Tanta est similitudo inter Eucharistiam & Manna, quòd Angelicis manibus præparatum, filiis Israël post transitum maris rubri ad terram promissionis pergentibus in deserto pluebat de cælo. De quo *Sap. 16.* dicitur: *Angelorum est à nutritivisli populum tuum, paratum panem de celo præstitisti illis sine labore, omne delectamentum in se habentem, & omnis saporis suavitatem.* In quo etiam illud fuit singulare, aptissime quadrans in Eucharistiam, ut licet aliqui multum, aliqui parum collegisse viderentur, omnes tamen eandem mensuram invenirent, singuli juxta id quod poterant, *Exodi 16.*

Sextò Agnus Paschalis. Quem fuisse typum Eucharistiæ tradunt *Tertullianus, Hieronymus, Chrysostomus, Leo Papa & alii Patres.* Nec aliam ob causam esui Agni Paschalis continuò institutionem Eucharistiæ subjungit Christus, nisi ut significaret antiquam observantiam novo Sacramento adimpleri & tolli, teste *Leone Papa. Serm. 7. de Passione Domini.* Denique (ut alias figuras Testam. omittam) Eucharistiæ typus fuit sanguis testamenti, quo populum aspergit Moyses lecto Testamento seu mandatis veteris Legis, dicens: *Hic Sanguis Testamenti, quod mandavit ad vos Deus, ad Hebr. 9 & Exodi 24.* Unde Christus ipse in Sacramenti institutione condens novum Testamentum ante mortem coram Apostolis quasi testibus, instituit Eucharistiam quasi publicum instrumentum, extans ad memoriam. Ideoque signanter dixit: *Hic est sanguis meus novi Testamenti Matth. 26.* quem proinde aspergit in pectora discipulorum lecto seu dato eis novo mandato seu lege *Joan. 13. Mandatum novum do vobis &c.*

Verum hæc omnia figuræ tantum fuerunt; quibus proinde ipsa veritas seu Eucharistia est longè excellentior: figura enim servit veritati, & per eam impletur ac perficitur. Unde *Apostolus ad Coloss. 2.* figuras veteres umbris, impletionem corpori comparat, & *ad Hebr. 10.* figuras umbris, veritatem imagini. Ideoque *Hieronymus in cap. 1. ad Titum,* ait: *Tantum interest inter propositionis panes & corpus Christi, quantum inter umbram & corpora, inter imaginem & veritatem &c.* Quàmvis si panem Eucharisticum à veritate Corporis Christi secluderemus cum Sacramentariis, prædictæ figuræ non minus perfectæ forent, sive secundum se, sive in ratione signi respectu Christi: immo nonnullæ præcellerent, v.g. manna, agnus paschalis, & sanguis testamenti. Quòd non parum refellit errorem Sacramentariorum.

5. MANNA.

6. Agnus Paschalis.

7. Sanguis Testamenti.

6. Figuræ Eucharistiæ est excellentior.

Non quæ panis sed quæ continentis Christum.

QUE